

Nudul feminin in arta

O istorie pur obiectiva a nudului feminin in Istoria Artelor europene este aproape imposibil de realizat, deoarece fiecare epoca in parte a dezvoltat mai mult sau mai putin acest subiect - pentru multi tabu si astazi. Cu valentele specifice metalitatilor din perioada respectiva nudul feminin este reprezentat in diferite ipstaze. Femeia - mama, femeia - zeita, sau femeia pur si simplu ca reprezentant al sexului frumos. De ce frumos? Simetrie, proportie armonie, unduiri delasatoare, forme lascive, zambete seducatoare, priviri ispititoare : pur si simplu femei. Artistii au manifestat din toate timpurile o atractie pentru trupul feminin si au dezvoltat-o in raport strict (mai mult sau mai putin) cu constrangerile societatii. Bineinteles, nuditatea a socrat si probabil va continua sa socheze. De la Adam si Eva nuditatea este un subiect fie tabu fie extravagant. S-a interzis, s-a vandut, a fost laudata sau criticata

Corpul feminin, ca subiect de contemplatie artistica a atras atentia creatorilor inca din cele mai vechi timpuri. Cu miliarde de ani in urma, oamenii preistorici reprezentau trupul feminin - sau poate doar ideea pe care o sugera acesta- drept obiect de cult; reprezentarea unei zeitati. Interesant este ca avem de-a face cu statui - asa-numitele tip "Venus", zeitati de sex feminin reprezentate nud. Corpul este deformat de la forma initiala, fiind robost, cu formele foarte bine definite, chipul fiind mai putin conturat. Este putin probabil sa exprimam cu certitudine ce reprezenta acest corp pentru omul preistoric. Imaginile care ne parvin insa, arata o femeie cu sani imensi si bazinul foarte pronuntat, ristiul partilor anatomice fiind usor deformat. De unde rezulta ca omul preistoric reprezenta atributurile maternitatii. Femeia - mama, femeia nascatoare de viata. Femeia ca zeita reprezentativa in cultul Fecunditatii si al fertilitatii? Probabil aceasta este cea mai potrivita imagine care putea fi asociata trupului feminin in aceasta perioada.

Mai tarziu, Antichitatea clasica reprezinta nudul feminin intr-o maniera senzuala, supla, cu forme precis conturate. Nimic nu mai este exagerat, deformat. Nudul era cunoscut din alte arte, dar nu din sculptura full size, dar nu la zeite. Praxiteles ridica din nou nudul feminin la rangul de zeitate. Pentru mentalitatea anticilor acest lucru era considerat de-a dreptul scandalos. Legendele antice o descriu pe Afrodita Cnidos drept "cea mai senzuala statuie" (Pliniu). Se spune ca multi barbati s-au indragostit de aceasta statuie, uitand in totalitate granitele dintre real si imaginar. Respectand canonul de reprezentare al lui Policlet, corpul uman din sculptura greaca era o reprezentare a omului ideal, perfect proportionat, cu forme precise. E greu de spus ce a facut-o pe Afrodita Cnidos atat de celebra si pe Praxiteles cel mai mare si mai cunoscut sculptor al Antichitatii. Cu fruntea triunghiulara, cu fata plina capul sta inclinat intr-o parte. Mantia pe care o tine in mana sugereaza un gest pudic, de parca ar vrea sa-si acopere nuditatea. Corpul este bine proportionat, cu sani maturi, soduri pline, bazin lat, picioare drepte. Uneori privind-o vezi in ea idealul de frumusetate din zilele noastre. S-a pastrat oare de atunci? Alaturi de Afrodita Cnidos tot lui Praxiteles ii este atribuita si Afrodita din Arles, reprezentata in aceeasi maniera senzuala. Departe de a sugera maternitatea, Praxiteles surprinde femeia senzuala, femina. Femeia dorita de barbat, femeia care face victime.

Venus Capitoliana si celebra Venus din Milo sunt alte doua nuduri celebre din antichitatea clasica

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

care se remarca prin forta seductiei sugerata. Daca Venus Capitoloana sugereaza pudoare, si pare sa nu accepte nuditatea Venus din Milo (cel putin asa cum o vedem noi astazi, fara maini) isi accepta nuditatea glorioara, cu fruntea sus: pare contienta de efectul pe care il produce frumusetea. Venus din Milo este un semi-nud (de la brau in jos fiind acoperita) sta stang pe un coif si are un scut Cast, nobil. Se spune ca este reprezentarea perfecta a femeii. Combina un cap gen Fidias cu un corp gen Praxitelles. Drapajul rochei sugereaza un ritm elenistic. Conceptie clasica, praxiteleana, modernizata cu instrumente elenistice. Asta sa-i dea perfectiunea? Ma intreb in ce pozitie erau mainile, cat de mult schimba aceasta mutilare a timpului ideea originala a statuii?

Trio-ul Afrodia, Eros, Pan din secolul I ofera o noua imagine asupra nudului feminin. Femeia apriga, constienta de putera corpului ei priveste cu capul sus si il ameninta pe Pan cu o serioasa lovitura cu sandala!

In Antichitate femeia si-a pierdut in reprezentari principala functie care ii era tribuita in preistorie: maternitatea. Nudul feminin este asociat Afroditei (zeita frumusetii) drept urmare avem de-a face numai cu estetica corpului feminin, nu cu functiile lui reproductive. Nu cred ca anticii au minimalizat rolul de mama al femeii, doar ca acesta este trecut in plan secund si asa va ramane in intreaga istorie a artelor. Poate doar Frida Khalo prin secolul XX mai reprezinta femeia purtandu-si pruncul in pantece. Doar o femeie isi putea aminti de importanta acestei laturi a femeii.

Epoca medievala, considerata ed multi intunecata nu acorda importanta nudului feminin. Lipseste pur si simplu pentru a fi redescoperit de Renasterea italiata. Redeschiderea spre Antichitatea clasica (greaca mai ales, pentru ca nici din arta romana europenii nu au mostenit nuduri feminine) a readus pe panza nudul feminin. Un prin nud, care ocupa un loc fruntas in arta europeana este Nasterea lui Venus, semnat de Sandro Botticelli. Cu parul despletit, in vant intr-o postura pudica, Venus apare triumfatoare in imaginea florentinului. Botticelli este, in primul rand, un maestru al liniei; dar si al luminii aplicand o lumina aparent "fara umbre", in ciuda folosirii clarobscurului. Tehnica decoratiei liniare ii parvine, probabil, pe filiera bizantina. Nu putini isorici ai artei gasesc in melancolia chipurilor botticelliene ceva din hieratismul bizantin. Totusi, arta lui Botticelli depaseste cu mult rigiditatea picturii bizantine. Ea nu-si gaseste termen de comparatie decat in stampele unor maestrii japonezi precum Hiroshige sau Utamaro. La Botticelli desenul curge ritmic, muzical, valorile tactile sunt redade nu atat prin clarobscur, cat prin meandrele liniare ale faldurilor in miscare, prin undularea suvitelor de par in vant, prin dinamismul contururilor formelor. Chiar si culoarea este subordonata tiranic desenului. Imaginea de ansamblu, o armonie perfecta se infatiseaza o femeie casta dar senzuala, frumoasa si pudica. Este reluat din nou acel atribut al femeii seducatoare din Antichitate, departe de femeia-mama.

Frumoasa Gradinarea a lui Rafael, semi-nuda lasand privitorului posibilitatea sa-i admire sanii maturi sub o privire fixa, care atrage si respinge in acelasi timp. Usor diferita de dansul lasciv si indiferent al Celor trei gratii nude, semnate de acelasi autor, Gradinarea (o femeie simpla, dupa cum sugereaza chiar titlul tabloului) este foarte constienta de nuditatea ei. Este probabil unul dintre primele nuduri din Istoria Artelor unde avem de-a face cu o femeie obisnuita, care se dezveleste

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

privitorului. Latura simbolica dispare definitiv in acest tablou. Imaginea femeii, asociata cu o zeitate dispare complet la Rafael. Ne este reprezentata o femeie pur si simplu. In tonuri sobre, noaptea Rafael recurge la teoria lui Leonardo: conturul fetei este dat de toturile inchise ale fundalului. Claobscurul este foarte pronuntat aici, contrastul dintre noaptea din fundal si pielea luminata a fetei creeaza o imagine foarte echilibrata.

Maestrii nudului feminin au fost insa incontestabil curajosii venetiei. Scoala venetiana a dezvoltat o adevarata "revolutie" a nudului feminin in pictura. Lasciv, senzual, delasator...in toate formele posibile. Cele doua Venus, unui al lui Titian si celalalt al lui Giorgione reprezinta cu adevrat o revolutie. Nud total, nici o parte a corpului nu mai este acoperita, femeia este reprezentata intr-o pozitie relaxata (intinsa pe spate). In timp ce Venus a lui Giorgione isi expune nuditatea in natura, adormita, Venus a lui Titian este reprezentata intr-o incapere, cu privirea atintita spre spectator. Privirea acestui nud parca invita privitorul intr-o incursiune in tabou.

Tema maternitatii este reluata de Giorgione, cu o trimitere religioasa la fecioara cu pruncul in Tempesta. O femeie goala, cu umerii acoperiti de un sal alb isi alapteaza pruncul la adapostul unor copaci. In planul central este reprezentat si un soldat, poate tot o aluzie la Arhangelul care sta de paza. Corpului femeii nu i se acorda prea mare atentie, imaginea fiind mai degraba un peisaj, personajele avand (conform proportiilor si spatiului pe care il ocupa) un rol secundar. Nici trimiterea religioasa la Fecioara cu pruncul nu este evidenta, femeia, sperziata in tufisuri putand fi mai degraba o femeie de rand, iar soldatul, cu privirea atintita spre ea pare ca o spioneaza nu ca o pazeste.

Tintoretto inculde nudul feminin intr-o scena Biblica: ispitirea lui Isif de catre sotia lui Potifar. Femeia coplet goala, intinsa pe pat este atenta la barbatul de langa ea, si nu pare sa acorde prea mare importanta nuditatii ei. Se expune detastat, dezinvolt, natural, parca fara macar sa-i pese ca este privita. In aceasta imagine pudoarea care era asociata nudului feminin dispare in totalitate. Femeia nu incearca sa mai ascunda nimic, asemei Evei este atenta doar asupra pacatului: restul nu mai are nici o importanta.

Cativa ani mai tarziu, Anibale Caracci reprezinta o Venus nuda, clasica cu forme insirate din Antichitatea greaca. Ca in toate imaginile sale, Carracci acorda o foarte mare importanta compozitiei, echilibrand perfect totalitatea imaginii. Femeia isi joaca rolul in scena moarta. Totul este perfect din punct de vedere compozitional, insa clasicismul lui Carracci omoraa personajele. In perfectiunea lor raman impitrite in timp. Spre deosebire de Caracci, Artemisa Gentileschi - una dintre primele femei pictor din istoria artelor - puternic influentata de naturalismul caravaggist, isi creeaza personajele in perfecta armonie de lumina, culoare si desen si in acelasi timp le da viata. Suzana, surprinsa de batranii perversi la baie este ingrozita ca a fost murdarita de privirile lor odiare si aceasta groaza este vizibila in fiecare linie a corpului ei. Capul inclinat, mainile cu care incearca sa se acopere si sa se acopere in acelasi timp sugereaza o nuditate furata. Suntem din nou pusi fata in fata cu femeia pudica.

Maestrii secolului baroc au valorificat nudul feminin in cele mai variate forme posibile. Poate in

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

afara de Caravaggio, toti pictorii secolului XVII au realizat cel putin un nud mai mult sau mai putin celebru. Pe "tenebrosul" Caravaggio, despre care sursele sustin ca ar fi fost homosexual (exact ca Leonardo sau Michelangelo - uriasii sai predecesori care au evitat nudul feminin) il scuzam pentru ca s-a aratat maestrul in reprezentatiile trupului masculin.

Departate de spatiul italian olandezii si francezii au conturat trupuri feminine robuste, voluptoase. Pieter Paul Rubens, cunoscut datorita celebrelor "forme rubensiene" a gasit de cuviinta sa reprezinte femeii "pline". Poate multi le considera azi dezgustatoare pe grasutele lui Rubens. Daca nu s-ar fi nascut Fernando Botero care sa valorifice trupurile obezelor poate ca Rubens ar fi fost si astazi criticat pentru lipsa lui de gust in ceea ce priveste trupul feminin. Colectionar de statui antice, fin cunoscator al Antichitatii clasice si al Renasterii italiene, Rubens isi justifica alegerile prin imitarea realitatii: tipica pictorilor baroc. Venus in oglinda nu mai are nimic din senzualitatea Afroditei Cnidos. Este pur si simplu o femeie grasa, blonda, pe care daca pictorul nu ar fi numit-o Venus, poate ca nimeni nu ar fi avut suficienta inspiratie ca sa o identifice. De inspiratie rafaeliana in materie de copozitie si caravaggista in ceea ce priveste jocul de umbre si lumini Rubens realizeaza o compozitie exemplara, chiar daca depaseste limitele impuse de tablou. Tipic baroc, compozitia rubensiana vrea sa depaseasca rama si sa se continue in spatiul real. Velazques in schimb reprezinta din spate o Venus senzuala contemplandu-se in oglinda sustinuta de Cupidon. Femeia lui Velazques este inzeestrata cu un trup perfect proportionat, supla si foarte feminina. Se priveste delasator in oglinda, sfidandu-si privitorii.

Ceva mai apropiat de naturalismul lui Caravaggio, fidel chiar acestei maniere de reprezentare Rembrandt isi reprezinta nudurile intr-un claobscur foarte puternic. Trupurile femeilor sale nu sunt masive ca cele ale lui Rubens, dar nici perfecte ca in Antichitate. Par reale, foarte imane, simple; constiente de nuditatea lor.

Daca Rembrandt, Artemisa Gentileschi, Rubens sau Velazques reprezinta nuduri feminine mature perfect implinite; Venus a lui Gercino pare o copila inocenta. Semi-nuda priveste undeva afata din tablou, total inconstienta de nuditatea ei. Trupul alb, sanii micuti si rotunzi par ai unei fetite. Foarte departe de imaginea matura si provocatoare asociata Afroditei. Intr-o compozitie clasica imecabila, ingenunchiata Venus a lui Poussin ii da apa lui Andonis, ranit. Trupul ei este matur, sculptural, foarte bine realizat si incadrat impecabil de pletele botticelliene. Mastru al compozitiei, liniei si colorii Poussin acorda fiecarui personaj in parte rolul o foarte mare importanta. Totul este asezat perfect, tratat cu foarte mare atentie in detaliu. Insa asemeni lui Carracci lui Poussin ii lipsete viata din tablou. Desi l-a acuzat pe Caravaggio ca a venit pe lume se distruga pictura, Nicolas Poussin, cu toate canoanele sale foarte atent urmarite nu reuseste sa dea viata imaginilor cum a reusit maestrul vietii Michelangelo Merisi da Caravaggio.

Secolul baroc are meritul de a fi renascut nudul feminin in sculptura. Nu afirm ca Michelangelo nu ar fi reusit sa redea perfect fara probleme trupul feminin, insa dalta sa l-a purtat spre alte reprezentari. Femeile lui Michelangelo (Pieta, Madona della Scala etc) isi ascund perfect trupul sub drapajul hainelor. Bernini - sculptor, pictor si arhitect baroc - a reusit sa dea viata marmurei. Apollo si

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

Daphne este un grup statuar de o perfectiune incontestabila. Privindu-l o vezi pe Daphne ingrozita de nuditatea ei si de apropierea lui Apollo. Si in acelasi timp vezi mirarea lui Apollo juxtapusa peste fericirea ca a prins-o pe frumoasa nimfa la vederea transformarii ei in dafin. Pe jumate transformata in copac, frumoasa nimfa pastreaza sub dalta maestrului senzualitatea trupului feminin cu care ne intalnim la statuile anticilor. Insa grupul lui Bernini pare cat se poate de viu!

sursa imaginii : asia.ru